

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 286. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342679281152/facsimile.pdf> (tilgået 05. februar 2023)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

MORALSKE TANKER

- S. 191. *Médisance*, fr. Bagtalelse. – *Gradus ad Parnassum*. Egl. Tittlen paa en Lærebog i latinsk Versifikation. Gradus betyder *Stige*, *Stige*. – *daarligt*, taabeligt. – *Tyrken* omtales kun i den ældste Version af Gert Westphaler (5-Akt Stykket), IV, 10. – *holtes for en lærd Mand etc.*, Holbergs Ironi; i Komædien er ingen imponeret af G. W.'s Viden. – *Arcanum*, hemmeligt Lægemiddel. – *en eeneste Bog*, som f. Eks. Erasmus' *Adagia*, der svarer til vore Dages *Bevingede Ord*. – *Mestermanden*, *Bøden*. – *compendiense*, kort og nemme.
- S. 192. *gjorde en Hoved-Erindring til*, opfordrede kraftigt. – *Annotationer*, Anmærkninger. – *Mirweis*, Afganistans Befrier (død 1715). Forveksles vist med Sønnen Myrr-Maghud, Persiens Erobrer. – *Schirwan*, persisk Omraade i Østkasasus, som 1723-24 blev besat af Tyrkerne.
- S. 193. *Judæos etc.* Naar du fordømmer Jøder og Tyrker, fordømmer du dem oftest for de Kaar og de Omgivelser de fødes i. – *Jeg haver ... viset*, ofr. S. 153. – *Temperament*, Maadehold. – *conciiliere*, forbinde. – *Oeconomie*, egl. *Husbestyrelse*; *Styrelse*.
- S. 194. *characteres indelebiles*, gr. lat. uudslettelige Mærker. – *Uheld*, *Vanskabne*.
- S. 195. *Caligula* (12-41), rom. Keiser. – *Characterer*, Bogstaver. – *Consideration*, Betænkning. – *Tillotson*, John (1630-94), eng. Ærkebiskop. Forfatterskabet forelaa i det væsentlige samlet i *The Works of T.*, London 1728, I-III, Folio. – *Plato siger*, formodentlig i *Begyndelsen af Kritias* (106B). – *arbitraire*, vilkaarlig.
- S. 196. *u-overvindelig*, uundgaaelig. – *extenderer*, udvider. – *Cholericus*, lat. Koleriker; *hidsigt* og *varmblodigt* Temperament. – *Complexion*, Natur. – *Poenitentze*, *Bød*. – *Raserie*, *Vildelse*, *Forrykthed*. – *henrykkes*, rykkes bort. – *Superieur*, *Overordnet*.
- S. 197. *moraliserede*, oplyste. – *Pyrrhonismus*, Se Note til S. 66. – *ingen Salighed etc.*, antagelig efter Apostlenes *Gerninger* 4, 12. – *hvo som ikke troer etc.*, Markus 16, 16. – *conservere*, bevare.
- S. 198. *Værer barmhiertige etc.*, Lukas 6, 36. – *Alexandri Sværd*. Aleksander den Store løste den gordiske Knude ved at hugge den over.
- S. 199. *Non etc.* Den Vantro mener, naar han ser Verden tynget af saa mange Laster og Onder, at Gud ingen Omsorg har for Menneskene. – *en habile Philosophus*, dvs. Bayle. – *Uheld*, *Ulykker*. – *af ... Magis*, *Magere*, *Petersnes Vise* og *Præster*. – *Manichæerne*, Se Note til S. 184. – *opkaaget*, *genoptaget*.
- S. 200. *Alfonsus* d. 10., Konge af Castilien 1252-82. Fra Bayle, *Dictionnaire*, Art. Castille (Alphonse), Note II. – *daarlig*, taabeligt. – *recommenderes*, gør sig fortjent.
- S. 201. *besværges*, *besvare*.